

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXI.

Celovec, 6. malega srpana 1912.

Št. 27.

K sklepu poletnega zasedanja državnega zbora.

Državnozbornski poslanci gredo na počitnice, da se v vročih poletnih dneh odpočijejo, da dajo tudi ministrom in drugi visoki gospodi pri vladnih mizah možnost počivanja. Ministri bodo poiskali vsak svoje letovišče, poslanci pa svoje domove. Ministri so z zbornico lahko prav zadovoljni, manj pa poslanci s sedanjo vlado. Vlada je imela vedno vajeti nad zbornico. Skoro vse, kar je hotela, je dosegla.

Zbornica sicer ni sprejela vladne predloge o službeni pragmatiki državnih uradnikov neizpremenjene, toda to vladi ne dela prav nobenih težav. Saj je izjavila, da bo zakon potrjen od cesarja le tedaj, če bodo poslanci dovolili tudi nove višje dohodkov za zvišane uradniške plače. Vladi ni mnogo na tem, da dobi zakon sankcijo, pač pa poslanec, kojih volilci so državni uradniki. Po zatrdjevanju nekterih slovenskih poslancev ta zakonski predlog sploh ne bo sankcioniran, češ da je zbornica izpremenila nekaj paragrafov vladne predloge tako, da jih vlada ne more priporočiti cesarju v potrjenje.

Vladno predlogo o novem brambnem zakonu, ki je v ogrski zbornici vzdignila toliko prahu, da je počilo celo par strelcev, je avstrijska zbornica v razmeroma kratkem času sprejela z veliko večino. Za vladno predlogo so se zavzemale celo nekatere opozicionalne stranke iz patriotičnega stališča. Celó soc. demokrati, načelni nasprotniki vojaštva, so bili prav pohlevni in so opozicijo le bolj markirali. Po sklenjenem brambnem zakonu bo zvišano število vsakoletnih vojaških novincev (rekrutov) od 103.000 mož na 136.000 mož za prvo leto, ko stopi zakon v veljavo, za drugo leto na 154.000 in za tretje in sledečih devet let na 159.000 mož.

Novi brambni zakon je za avstrijsko državo zelo važen, ker se po novem zakonu avstrijska armada ojači, močna armada je potrebna v vsaki državi, da more varovati koristi državljanov. Res, da so stroški

za vojaštvo velikanski, toda še večji so stroški — za vojno. Močna in dobro izvežbana armada je najboljši varuh mirnih časov. Če pa kljub temu izbruhne vojna, pa je država s svojo armado zmagovita, ji vojna glede blagostanja ne škoduje mnogo. Saj vidimo, da se je na primer Nemčija šele po zadnji zmagoslavni vojski s Francozi začela razvijati, krepiti se in bogateti, da se je sedaj bojijo celo že Angleži, vladarji sveta. Gorje pa nemški državi, ki ni bila tako bogata, kakor francoska, če bi bila imela slabo armado in bi bila v vojni podlegla. Soc. demokrate proti vojaštvu se sicer lepo slišijo, pa so v praksi neizvedljive in bi bile le v škodo državljanom! Kdor gromi na shodih proti topovom, kakor je delal to na primer Schumy v Možici, da bi pridobil zase soc. demokrate, je podoben človeku, ki takole govori: »Ali bi ne bilo boljše, da bi se milijoni, ki jih porabijo za regulacijo rek, da ne poplavijo in uničijo rodovitnega polja, porabili raje za izboljšanje polja ob reki!« Le izboljšaj polje, če ti vsako leto nanosi voda na polje peska in kamenja ali pa ti celo odnese rodovito zemljo!

Še hitreje kakor brambne zakone je spravila vlada pod streho začasni državni proračun do konca leta 1912. Zdi se, da resne opozicije sploh ni imela, le en del nemškega »Nationalverbanda« se je malo kremžil, ker se češki Sokoli v Pragi niso pustili od nemških buršev izzivati, ampak so pobili čisto rahlo potipali. Več težav je napravil — pa ne vladi, ampak poslancem, — predlog soc. demokrata Tomschika, da naj zbornica dovoli 17 milijonov, ki niso v proračunu, za zvišanje plač železničarjem. Soc. demokrati so predlog stavili le, da bi mogli v počitnicah s čem agitirati pri železničarjih. Da vladne stranke predloga sedaj niso mogle sprejeti, je razumljivo. Glasovati za tak predlog ni težavno, pač pa je težavneje dobiti zanj denarja, ko v proračunu ta vsota ni bila postavljena. Če bi bil državni zbor sprejel predlog soc. demokratov, bi začasni proračun ne bil dobil sankcije, kakor se je izjavila vlada. To bi pomenilo nekako ne-

zaupnico vladi. Vlada, kateri bi vladna večina odrekla proračun, pa mora iti ali pa parlament in si vlada potem s pomočjo zloglasnega parlamenta dovoli začasni proračun, kakor se zdi njej prav! Strankam, ki so v opoziciji, kakor soc. demokrati ali Jugoslovani, je za tak predlog lahko glasovati, ker jih nič ne briga, kje dobi vlada za izdatke pokritje in ker kot opozicija niso poklicani, da ščitijo vlado, drugače je pa seveda za vladne stranke, ki morajo poleg dobrot nositi tudi — vso odgovornost! Med nemškimi poslanci je povzročil Tomschikov predlog mnogo zmešnjave in razkola. Iz krščansko soc. stranke je izstopilo sedem poslancev, med njimi vitez pl. Pantz, Kemetter itd., ker se jim kot vladni stranki ni dovolilo glasovati za Tomschikov predlog, na drugi strani pa so se bali ruvanja soc. demokratov pri kršč. soc. železničarjih. Pa tudi med radikalnimi nemškimi severnimi in alpskimi poslanci je nastala huda napekost. Severni radikalci so se proti sklepom kluba pri glasovanju odstranili. Poslanec Markhl je iz kluba izstopil, Dobernig pa hoče, kakor se z Dunaja brzojavno poroča, ustanoviti samostojno zvezo alpskih nemških poslancev. Gotovo je pa, da te kaše ne bodo jedli tako vroče, kakor jo kuhajo!

Opozicija »Hrvatsko-slovenskega kluba« je bila zelo rahla, skoro le bolj navidezna kakor resnična. Parlamentarni položaj je včasih drugačen, kakor si ga slikajo ljudje na podlagi poročil v listih. Vsled tega tudi ni lahko soditi o pravilnosti postopanja kakega parlamentarnega kluba. Zato tudi ni lahko soditi, je bila mila, rahla opozicija »Hrvatsko-slovenskega kluba« nasproti sedanji vladi dobra ali neumestna. Vprašamo pa lahko tudi tako, ali rahla opozicija ni bila morda za en del slovenske delegacije ravno tako koristna kot za drugi del škodljiva? Ker je soditi politiko po uspehih, v doglednem času vsekakor ne bo težko presoditi, če je bila politika »Hrvatsko-slovenskega kluba« za Vseslovensko ljudsko stranko in za Jugoslovane sploh uspešna, torej srečna ali ne!

Podlistek.

Čarovnik.

Vaška povestica. Iz češkega prosto prevel K. H.

(Dalje.)

»Samo od sebe. Najprej je imel tam majhen tur, in to vedno raste. Slabo govori, čim dalje, tem slabše in ne more nič trdega jesti. Samkova od vas me je poslala sem,« je rekel Šamalovim.

»Kaj pa pravite, gospa, bo to prešlo z čarovanjem?«

»Bo že prešlo,« zagotavljala je čarovnikova žena.

»Ne bo nam dolg čas grede,« je zinil Šamal.

»Ne bo!«

Tako so se zabavali do kake enajste ure zvečer. Tedaj je prišel željno pričakovani čarovnik, kakor je bilo takoj videti — iz gostilne. Bil je veselo razpoložen in ko je pozdravil goste, se je začel šaliti.

Slekel je suknjo in se pripravljaval za čarovanje. Najprej je hotel postreči našim znancem, Lejkovi in Šamalovim, ker so bili od daleč. Lejka je šel prvi s fantom v vežo. Tam je prižgal čudodelni mož svečo, vzel

je neko svilnato vrstico, pomočil jo v vodo, pripravljeno tukaj v večjem piskru, izžemal in ko je naredil trikrat iz vrvice oko, potegnil jo čez fanta. Gotovo.

Šli so Šamalovi. Ponavljalo se je isto, samo da je morala Šamalova fantu, ki je močno jokalo, sleči obleko.

Vsak je dal za čarovanje krono in podali so se nazaj domu.

»To-le bi jaz tudi znal,« je rekel Šamal grede.

»Komaj,« odgovarjal je Lejk, on gotovo pri tem kaj govori.

»Ni bilo opaziti. Še z ustnicami ni zmigal. Boste, Lejk, za mesec zopet šli?« vprašala je Šamalova.

»Če se to Bogumilu ne izgubi — bom šel.«

»Tedaj bomo šli skupaj. In zvečer, da bi ne morali tam tako dolgo čakati. Ne?« vprašal je Šamal.

»To gotovo. Boste se pri nas oglasili?«

»Bomo.«

Mesec je hitro minul. Pri vigrednem delu ni mogla Šamalova fanta toliko pestovati in fant, ker ni hotel vedno sedeti, je začel najprej počasno in čim dalje tem bolj hoditi. Šamal, ko je videl to veselo prikazen, se je razveselil in določil, da več v Polečno ne pojdejo in je rekel to ženi.

»Le da bi zopet ne nehal hoditi,« se je bala ona.

»Ne boj se, ne sme preveč sedeti, ne smemo ga nositi. Popolnoma bo ozdravel,« tolažil jo je mož.

»No, kakor hočeš. Vendar to ta stric v Polečni zna.«

»Zna pa že, zna,« nasmejal se je Šamal, »naj je po tvojem.«

A Lejkovi moramo naznaniti, da ne bomo šli.«

»Bom šel tja jutri sam,« je rekel Šamal in je tudi šel. Dolgo tam ni bil in ko je prišel domu, je jezno rekel: »Ta Lejk nima pameti.«

»Zakaj?«

»Zakaj. Fant ima ta podraščeni jezik že večji kot naravni in bo ž njim zopet šel v Polečno. Zakaj ne gre k zdravniku?«

»Naenkrat mu bo to prešlo, kakor našemu.«

»To je nekaj drugega. Mehurji in dva jezika. Še enkrat bo šel in če ne bo fantu boljše, šele potem pojde k zdravniku. Svetoval sem mu, naj gre brž. Boji se, da bi to fanta preveč bolelo in izgovarjal se je na našega Janeza, da mu je tudi prešlo.«

»Ne imel bi mu braniti.«

»Saj itak ni ubogal,« odgovarjal je Šamal.

(Konec prih.)

Obrtniška posredovalnica za Spodnji Štajer.

Slovenski obrtniki na Štajerskem smo zelo pogrešali zavod za posredovanje obrtniških vajencev. Da se temu čimprej odpo- more, se je na I. slovenskem obrtnem shodu v Celju sklenilo tozadevne posle začasno poveriti »Občeslovenskemu obrtnemu društvu v Celju«. Društvo je s posredovanjem že pričelo in je moralo posebe nastaviti pisarniško moč, ker društveno vodstvo ne more samo izvrševati obilnih poslov, ki jih zahteva taka posredovalnica. To dejstvo dokazuje, da se deluje z vso resnobo na uresničenje obrtne organizacije in na izvršitev sklepov storjenih na obrtnem shodu dne 27. maja 1912. Zatorej se podpisano društvo obrača do vseh obrtnih zadrug, kakor tudi do posameznih mojstrov obrtnikov, da se isti v slučaju potrebe poslužujejo naše posredovalnice, ki jim bo preskrbela naslove staršev ali varuhov dečkov, kateri se želijo priučiti kake obrti. Tozadevnim dopisom je priložiti znamke za 40 vin., dočim opravlja posredovalnica vse posle zadevajoče priglasitev otrok za uk brezplačno. Kakih pogajanj med starši in mojstri posredovalnica ne prevzame, temveč se morajo mojstri glede določitve učne dobe itd. dogovoriti direktno s starši oziroma varuhi bodočega učenca. Vsa vprašanja na posredovalnico se morejo vršiti le pismenim putem. Pisma je nasloviti sledeče: »Posredovalnica občeslovenskega obrtnega društva v Celju«.

Opozarjamo še, da naša posredovalnica ni namenjena samo za Sp. Štajer, temveč se na njo lahko zaupljivo obračajo tudi obrtniki in taki, ki želijo dati dečke v uk, vseh ostalih slovenskih pokrajin. Radi tega prosimo vse slovensko časopisje, da nam gre na roko pri našem započetem delu, ki bo za utrditev slovenskega obrtništva neprecenljive vrednosti.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Dnevne novice in dopisi.

Slavnost sv. Cirila in Metoda v Celovcu, ki jo je priredilo »Slovensko krščansko-socialno delavsko društvo v Celovcu«, je izborna uspela. Č. g. dvorni kaplan Lasser je imel v cerkvi sv. Duha krasno pridigo, v kateri nas je vnel za življenje po sv. veri, ki sta jo oznanjala Slovencem sveta brata Ciril in Metod. Pri sv. maši, ki jo je daroval društveni konzulent, č. g. dr. Lambert Ehrlich, je mešani zbor delavskega društva prav lepo prepeval slovenske mašne pesmi. Popoldanska veselica pri Trabesingerju je bila zelo dobro obiskana in je ves čas vladalo na veseličnih prostorih prav veselo razpoloženje, za katero so pred vsem skrbeli neutrudljivi tamburaši, moški in mešani zbori itd.

Vsesokolske slavnosti v Pragi. V Pragi so se vršile te dni velike sokolske slavnosti. Slovenskih Sokolov se je udeležilo kakih 500. Došli so tudi ameriški Sokoli, francoski telovadci. Čehi so slovanske in druge goste sprejeli s pristrčnostjo, kakor znajo le Čehi. Pri tekmovalstvu si je priboril zmago Slovenec Vidmar iz Ljubljane; drugi je Čeh Svoboda in tretji zopet Slovenec Fux. Hkrati so odkrili v Pragi tudi krasen spomenik češkemu učenjaku - zgodovinarju Palackemu; te slavnosti se je uradno udeležil tudi naučni minister dr. Hussarek, ki je prisostvoval tudi telovadbi Sokolov, kar so mu nemški nacionalci hudo zamerili. Na ulici je prišlo med izzivajočimi nemškimi burši in množico do spopadov, pri katerih so buršem prerezali malo kosti. V času, ko je korakala velikanska množica kakih 30.000 Sokolov v slavnostnem sprevodu, so nemški burši nalašč udrli med češko množico s svojimi nemškimi čepicami in se hoteli sprehajati, kakor druge dni, ko je prostor za njihov »bumel« prazen. Da je to brezpotrebno izzivanje, ki lahko da povod češki mladini za spopad, ki bi se lahko v takem razpoloženju razširil v krvave demonstracije, to so morali burši seveda vedeti; zdi pa se, da je bilo od nemškoradikalne strani dogovorjeno, da burši naj izzovejo spopad. Pri spopadih je bilo nekaj buršev lahko ranjenih. Neki nemški

pomočnik, ki je v gostilni izzival češke Sokole, je bil postavljen na zrak, zunaj pa je ustrelil z revolverjem enega češkega Sokola zelo nevarno, drugega lahko, in ko je uvidel, da ne uteče množici, še samega sebe. In sedaj nemški listi pišejo o češki podivjanosti in krivicah, ki so se godile nemškemu buršem za časa vsesokolskih slavnosti v Pragi! Stara melodija!

Vseslovanski časnikarski kongres v Pragi. Povodom sokolskih slavnosti v Pragi so se sešli tam hkrati tudi slovanski časnikarji, ki so udje »Slovanske časnikarske zveze«. Letošnje leto bi se bil imel vršiti ta shod v Zagrebu, toda v protest, ker bivši feldvebel Cuvaj časnikom ne pusti nobene svobode, so se časnikarji zbrali dne 29. m. m. v Pragi, kjer so ostro obsojali razmere na Hrvatskem in poslali hrvatskim časnikarjem pozdrave, s pozivom, da vztrajajo v boju do popolne zmage pravice. Na shodu je v imenu »Društva slovenskih časnikarjev« poročal g. Rasto Pustoslemšek o slučaju boroveljskega Sokola, kateremu je okr. glavarstvo v Celovcu prepovedalo nositi kroj. Deželna vlada je to prepoved potrdila. Proti temu se je boroveljski Sokol pritožil na ministrstvo, ker pa ni bilo celih osem mesecev nikake rešitve, je posl. Grafenauer v stvari interveniral pri ministrstvu notranjih zadev in tam v svoje veliko začudenje doznal, da koroška deželna vlada pritožbe sploh ni dala naprej! V očigled tem neznosnim razmeram, v katerih žive koroški Slovenci, pozivlja govornik slovansko časopisje, naj se zavzame za te najbolj zatirane Slovence v Avstriji.

Za koroške Slovence — druga mera. Celovško okrajno glavarstvo je prepovedalo šentjanškemu »Orlom« in boroveljskim »Sokolom« nositi kroj. Deželna vlada je to prepoved potrdila. K sokolskim slavnostim v Pragi, za katere je vlada darovala okrog 20.000 kron, pa se je podal poleg češkega ministra Trnka celo sam naučni minister dr. Hussarek kot zastopnik osrednje vlade. Za kar izdaja vlada na Češkem denar in kar časti po svojih ministrih, to na — Koroškem prepoveduje in smatra kot pravi bavlav! Stara reč, dvojna mera!

Imenovan je za pravega učitelja na državni realni gimnaziji v Beljaku provizorični učitelj g. Gregor Herzele na istem zavodu.

Slovinci — kje se shajate v Celovcu? Kmetje iz dežele in celovške okolice, kje se ustavljate s svojimi vozovi, ko prihajate v Celovec — na trg? Ali ste že bili v hotelu Trabesinger na Velikovski cesti št. 5. Marsikdo bo rekel: ne še! Zato pa, dragi Slovenci, pridite radi v to lepo slovensko narodno gostilno, obiskujte z veseljem to narodno podjetje, ki zasluži, da ga vsi Slovenci brez razlike prav krepko podpiramo, bodisi s svojim obiskom, bodisi da svojim prijateljem in znancem svetujemo, da ob priliki, ko se mudijo v Celovcu, posetijo to dobro slovensko gostilno. V hotelu Trabesinger dobite dobra pristna domača vina iz slovenskih gor, v hotelu dobi vsak dobro postrežbo. Izvrstna gostilničarka skrbi vedno za dobro jed in pijačo po nizkih cenah. V hotelu dobiš vedno prijetno slovensko družbo. Kmetje imajo priliko, da ustavijo tam svoje vozove in konje, ker so na razpolago veliki hlevi.

Ali nas bodo Nemci na Štajerskem in Koroškem osramotili? Mala Koroška sama prispeva samo za »Südmarko« na leto 40 tisoč kron, poleg tega pa prispeva še velike vsote za nemški »Schulverein«. Nemška Štajerska prispeva za »Südmarko« na leto 79.389 kron. Ali ob teh številkah ni premajhna naša požrtvovalnost za »Slovensko Stražo«? Odgovorite od povsod z darovi »Slovenski Straži«!

Na novih mašah ne pozabite »Slovenske Straže«. Na vseh novih mašah se spominjajte na veseli gostiji tudi obmejnih Slovencev in naberte njim v korist darove »Slovenski Straži«.

Aretiran je bil hotelski sluga Ludovik Braener na Otoku ob Vrbskem jezeru, ker je grozil natakarkarju Karolu Kanzlerju, da ga bo ustrelil.

Na vlaku okrađeni. Starišem žene c. kr. okrajnega komisarja Eizinger v Beljaku je bil med vožnjo iz Karlovič varov v Beljak iz usnjate torbice, v kateri je bila denarni-

ca s 3090 K vsebine, ukraden tisočkronski bankovec. Osumljeno je mlado dekle, ki se je vozilo v istem kupeju s svojim ljubimcem. Oba sta izstopila v Špitalu in pobegnila.

Stavka v Fischlovi tovarni. Kakih 80 delavcev in delavk je začelo 1. julija stavkati v tovarni M. Fischlovi sinovi v Limerčah, baje ker tvrdka ni marala pripoznati njihove delavske organizacije. Nekaj delavcev se stavki ni pridružilo.

Podržavljenje policije v Ljubljani. Cesar je sankcioniral zakon o podržavljenju policije v Ljubljani in okolici, sklenjen v zadnjem zasedanju kranjskega deželnege zbora.

Utonila je 24 letna posestnica Marija Huber v Teuchlu, ki je padla dne 25. m. m. v potok v Teuchlu, vračajoč se s planine.

Mrtvega so našli dne 1. t. m. ob železniški progi pri Grabštanju dninarja Tomaža Strop. Njegova obleka je ležala kake štiri metre v stran.

Požar je nastal 28. m. m. v tovarni akcijske družbe Leykam-Josefstal v Ponavi pri Špitalu. Uničeni so vsi stroji. Požar je nastal vsled neprevidnosti kurjača. Škoda, ki znaša 120.000 K, je pokrita z zavarovalnino.

Strela je udarila 24. m. m. v hlev posestnika Tomaža Ortnerja v Zg. Milštatu in ga vžgala. Pogorela je hiša s tremi poslopji, s krmo in vso opravo vred. Pri požaru je zadobil opekline domač hlapec. Posestnik ima 20.000 kron škode, zavarovan pa je le za 4800 kron.

Kaj sta »Melotte« in »Titania«? Melotte je najboljši in najtrpežnejši posnemalni stroj za mleko, Titania pa prvovrstni parilni kotel za živinsko krmo. »Slovenska Straža« jih vsakemu, kdor jih potrebuje, najtopleje priporoča, ker sta vsled izvanredno solidnega izdelka res vsega priporočila vredna. Cenike razpošilja za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Roparski umor pri Labudu. Dne 24. m. m. je kupil na semnju v Guštanju par volov posestnik Vinko Pachler, p. d. Šnedl iz Pfaffenberga. Na poti domov preko Tolstega vrha in Spod. Dravberga se je 25. m. m. ustavil ob polosmih zjutraj v Velblovu gostilni v Rabenštajnu, nakrmil vole in se potem podal naprej. Proti desetim dopoldne so našli vole same, ki so se pasli ob cesti. Šele 29. m. m. so našli Pachlerja v grmovju blizu državne ceste ubitega. Nad sencecem je imel zevajočo rano, zadano od kamna, ki so ga našli na licu mesta, kjer je bil izvršen zločin. Pachler zapušča ženo in štiri otročiče. Uboja je osumljen neki rokodelski pomočnik, ki je menda odpotoval v Gradec ali Maribor.

Polkovne vaje bodo od 5. do 23. avgusta med Celovcem in Beljakom; pri Malošah bodo strelne vaje.

Zvišanje glavnice kranjske železindustrialne družbe. Izredni občni zbor kranjske železindustrialne družbe je sklenil zvišati kapital od 4 milijone na 18 milijonov kron.

Čisti dohodek Avstroogrške banke. Čisti dohodek avstro-ogrške banke za prvi semester znaša 20.697.000 K proti 13.118.000 K lanskega leta.

O »Südmarki«. H koncu leta 1911. je štela Südmarka 907 podružnic (na Koroškem 99) in 82.281 članov (na Koroškem 8559 članov.) Slovenci, pristopajte k »Slovenski Straži«.

Zopet vojaška godba in »Südmarka«. V Spod. Dravbergu ima »Südmarkina« podružnica 7. t. m. napovedano veselico s sodelovanjem vojaške godbe 17. pešpolka. Vojška oblast v Celovcu je Slovencem zadnja leta vedno in povsod nagajala, tudi z godbo pri prav nedolžnih slovenskih veselicah; »Südmarki«, ki uganja zoper Slovence najgrše vrste verskonarodno hujskanje, pa je vedno na razpolago. Ali se vojaška oblast zaveda, kaj da dela in kakšno stališče da je s tem zavzela nasproti patriotskim Slovincem, kojih program je izražen v besedah: Vse za vero, dom, cesarja! Pri »Südmarkinih« veselicah pa pojejo »Die Wacht am Rhein« in »Bismarcklied«. Če je vojaška oblast v Celovcu »Südmarki« tako naklonjena, potem se seveda ni čuditi, da so se zadnjič pri »Sonnwendfeier« celovških podružnic »Südmarka« na Križni gori udeleževali tudi aktivni častniki 17. pešpolka,

prodajali koriandoli in nosili frankfurtarske trakove. Opozarjamo na to slovesko delegacijo.

To bi bilo pametneje. Celovška mestna okolica kaže silno žalostno lice. Ljudje prihajajo trumoma od vseh strani, delavci in postopači polnijo siromašna stanovanja, semtertja je vmes nekaj poštenih duš, drugo pa je barabija. Trumoma žive skupaj ne oženjeni moški in ženske. Moški, ki ni mož, dela kadar je sila, ženska, ki ni žena, zib-lje, otroci kradejo in beračijo sestradini, dokler jih policija ne odvede v zapor; iz zapora v šolo, iz šole na cesto in zopet v zapor v žalostnem kolobaru. Za te otroke so napravili zavetišče »Knabenhort«, ki je nadzoroval tekoče leto 95 gojencev. Pri letnem običnem zboru se je poročalo, da je nem običnem položaj društva »žalosten«, magistrat so prosili, da z vso odločnostjo postopa proti otrokom-beračem; društvo se je obrnilo tudi na »Südmarko« in na nemški »Schulverein«! Ta je bila enkrat pametna: »Südmarka« in »Schulverein« tukaj živita in imata svoje največje dohodke od velikanskih vesellic, na katerih se puli samo nedni, lahkomišeln delavec, da izda zadnje krvavo prislužene kronice. Tako se ljudstvo korumpira s pijančevanjem, plesom in ponočnim veseljačenjem; naj potem »Südmarka« in »Schulverein« tudi skrbita za otroke nesrečnih divjih družin, ki se po cestah potepajo. In to — so večinoma nemški otroci; tukaj gnije nemški narod; dajte v te res potrebne namene in varujte svojo mladino moralne pogube! To bo bolj pametno, kakor če se denar teh »narodnih« društev porabi v ponemčevanje Slovencev. Tukaj pa menda »Schulverein« in »Südmarka« nimata nič oči in nič ušes, kajti gmotno stanje društva »Knabenhort«, ki v resnici skrbi za otroke, je »žalostno«!

Odpad od vere. K protestantizmu so odpadli pristav južne železnice Janez Stelzer, rojen leta 1882, Marija Liebenwein, rojena leta 1893, trgovec z mešanim blagom v Celovcu v Fröhlichovi ulici 40 Julij Tschaulner, rojen leta 1885, pisateljica Mar. Bauer, rojena leta 1886 v nemškem Št. Vidu, in Marija Jäger v Otočah pri Celovcu, rojena leta 1887.

Nemški pevci v Rožu. Minolo nedeljo so se prišli predstavljati v Celovec tudi nemški pevci iz Gradca. Po načrtu nemškega »Volksrata« so izletnike peljali v slovenski Rož, da bi naheilali Slovence v ušesa in podprli neznačajno nemškutarijo, ki stoji na lončenih nogah. Na postaji Podgora so imeli cel teater. Vlak je »moral« na nje čakati, da so izpeli tri pesmi. Dva stano nato še govorila in potem so še heilali, predno je smel lukamatija potegniti. Ko so odhajali, so vpili nekateri: »Ach das Rosental, das schöne Rosental«! Da, da, po lepem slovenskem Rožu se jim cedijo sline. O, sedaj bi Rož še vsakemu dišal, ko pa so udirali v Rož Turki, požigali hiše, morili ljudi, ropali in gonili mladino v turško sužnost, ko je bil staroslovenski Rož bolj podoben pogorišču, porošenemu od slovenske krvi, kakor pa lepemu Rožu, o tedaj ni bilo teh ljudi, ki sedaj stegajo po slovenskem Rožu; tedaj so bili edinole od vseh nemških grajščakov in od države zapuščeni slovenski kmetje, ki so se Turkom stavili v bran, tvegali življenje in prelivali kri za to starodavno dedno zemljo in sveto vero!

Na delo za proslavo Antona Slomška! Dan 50letnice smrti Antona Martina Slomška se bliža. Povsod proslavimo velikega verskega in narodnega buditelja Slovencev, povsod naj se vrši njegova proslava v znamenju naše narodne obrambe, katere početnik je bil Anton Martin Slomšek. Kaj pomeni Slomšek za Slovence, ve vsak zaveden Slovenec. Bil je slovenski apostol, narodni učitelj, buditelj in voditelj, mož, ki ga je nam Slovence poslala božja previdnost. Po Zveličarjevem zgledu je hodil skozi ljudstvo, deleč mu dobrote. Niso bile to »drobtinice«, kakor jih je ta skromni mož sam imenoval, bili so veledari za naš narod, za katere mu mora biti ves narod hvaležen. »Slovenska Straža« je razposlala poziv po slovenski zemlji k dostojni proslavi Slomškove petdesetletnice. **Vsa naša slovenska društva, ganite se!** Vaše prireditve morajo v tem letu biti v znamenju Slomškove petdesetletnice! Organizirano slovensko ljudstvo v tem letu po Slomškovo po-

dobo, pod Slomškovo zastavo! Vsaka teh priredb bodi v korist »Slovenski Straži«, v korist dela, ki ga je pričel Anton Martin Slomšek. Lepa je Slomškova proslava prihodnjo nedeljo na Viču in pri Sv. Tomažu blizu Ormoža dopoldne za društva in vse ljudstvo prirejena v cerkvi, kjer se v primerem govoru slavi apostolsko delovanje škofa Antona Martina Slomška. Neizmerno je to koristno za versko zavest ljudstva, zato naj bi tudi drugod sledili temu lepemu zgledu. Popoldne naj bi bila velika ljudska slavnostna prireditev. Slavnosti primeren govor in druga navodila se dobe pri »Slovenski Straži«. Pri »Slovenski Straži« se dobe tudi slavnosti primerne deklamacije, slavnostna kantata Foersterjeva za moški zbor (partitura 2 K), razglednice, Slomškove koleke itd. V štirinajstih dneh izide tudi slavnosti primerna igra, ki se jo bo lahko uprizorilo povsod in ki jo piše odlični pisatelj. **Takoj določite povsod dneve Slomškove proslave in pišite po navodila pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani.** S to proslavo okrepimo naše ljudstvo v boju za ono, kar nam je že po besedah Slomškovih drago kot svetle oči: »za vero katoliško in pa besedo materno«. Povsod na delo z geslom: **Slomšku v proslavo! Katoliškemu slovenskemu ljudstvu v obrambo!**

Izbira je lahka, kajti kakovost odločuje.

Slast pravega : Francka, njega jakost in lepa barva usposobljajo ga k najboljšim kavinim pridatkom, ki bo i Vas trajno zadovoljli.

Slovesna otvoritev in blagoslovljenje novega »Društvenega doma« v Žitaravasi. Dan 23. junija je bil za Žitarovas prelep, pomenljiv dan. Krasno vreme je privabilo mnogo ljudi v središče naših vrlih Žitarcev. Solnce je vabljivo sijalo na žitna polja in zvonovi so prijazno vabili k službi božji. — Ob 8. uri zjutraj je bila slovesno služba božja, katero je opravil vlč. gosp. profesor dr. Hohnjec iz Maribora. Po končani službi božji je bil cerkveni blagoslov novega »Društvenega doma«. Milostljivi gospod prošt Randal iz Dobrlevasi je ob asistenci gosp. župnika Weisa in dr. Hohnjeca slovesno blagoslovil »Društveni dom«. Mnogoštevilna množica ljudstva je bila navzoča pri blagoslovljenju društva. Iz Celovca je prišlo zastopstvo S. K. S. Z., potem telovadni odsek »Orel« iz Celovca polnoštevilno, dalje telovadna odseka iz Pliberka in Dobrlevasi. Iz Železne Kaple so prišli vrli zastopniki izobraž. društva kakor tudi zastopnik odseka treznosti. Iz vseh krajev so prihiteli ljudje, celo iz daljne jezerske »republike« so bili prišli naši vrli fantje. — Po blagoslovu se je vršilo slavnostno zborovanje v krasno ozaljšani novi dvorani. Domači g. župnik Weis je otvoril ljudski shod, pozdravil vse navzoče, zlasti mil. gosp. prošta Randal in prof. dr. Hohnjeca ter nato dal besedo slavnostnemu govorniku dr. Rožiču. Predsednik S. K. S. Z. dr. Rožič izroči slovesno v imenu S. K. S. Z., ki je postavila Društveni dom, domačemu slov. katol. izobraževalnemu društvu »Trta« novo stavbo Društveni dom v njegovo varstvo ter želi božjega blagoslova in milosti hramu ljudske prosvete. Govornik oriše nato pomen in namen Društvenega doma, ki naj bo zbirališče vseh poštenih vrlih Žitarcev. Novi dom naj bo zanje prava narodnogospodarska šola, v kateri se bodo učili skupnega složnega delovanja. Društveni dom mora biti odslej naprej za Žitarce in okolico šola, v kateri se bo vzgojeval čut vzajemnosti, pravega krščanskega socializma, šola narodne, gospodarske in politične samopomoči. Novi dom naj bo podoba kresa, t. j. pravega krščanskega ognja ljubezni, ki naj vžiga v vseh žarke omike, prosvete, pravega krščanskega napredka. — Nato je govoril

vlč. g. prof. dr. Hohnjec iz Maribora o bogoljubju, domoljubju in rodoljubju. Njegove prisrčne besede so segle vsem poslušalcem živo v srce. — Mladenič Pečnik je pozdravil zborovalce v imenu izobraževalnega društva iz Železne Kaple in v imenu ondotnega odseka treznosti. Govoril je o našem največjem narodnem škodljivcu, to je o nemški šoli na Koroškem. Nemška šola je strup, ki bo zastrupila vso našo slovensko mladino. Govornikove besede so živo vse-kale po nasprotnikih. Vzpodbujal je mladino k treznosti, ki je prva pot do dobrega gospodarstva. — Nato je domač vlč. gospod župnik zaključil to znamenito zborovanje v novem Društvenem domu. — Popoldne se je vršila javna telovadba celovških in pliberških združenih Orlov. Mlada četa vrlih Orlov je navzoče ljudstvo s svojimi proizvajanj kar očarala. Po telovadbi se je vršila tombola, ki je marsikomu prinesla lep dobiček. Končno moramo pohvalno omeniti še vrlega predsednika društva »Trta«, gospoda tesarskega mojstra Bohnicarja in g. Rutarja, ki sta mnogo pripomogla k lepi slavnosti. Vrli Žitarci, sedaj pa na delo, naprej, ne nazaj!

25letnica slovenskega gasilnega društva v Št. Jakobu v Rožu. Požarna bramba v Št. Jakobu v Rožu je imela 30. m. m. prav lep, pomenljiv dan. Slovensko gasilno društvo je obhajalo svoj 25letni obstanek. Ob tej slovesni priliki si je društvo omislilo novo brizgalno, ki je bila v nedeljo, 30. junija, slovesno blagoslovljena. Ob treh popoldne so se zbrali pred gasilnim domom vsi domači gasilci kakor tudi razni zastopniki sosednih gasilnih društev. Domači pevski zbor pod vodstvom g. Menteja je zapel v pozdrav krasno pesem, nakar se je izvršil cerkveni blagoslov nove brizgalne. Vlč. g. župnik je najprvo razložil pomen cerkvenega blagoslova ter želel gasilcem pri novi brizgalni božjega blagoslova. Nato je blagoslovil novo brizgalno. Po blagoslovu je imel dr. Rožič slavnosti primeren govor, v katerem je v kratkih besedah očrtal pomen slavnosti 25letnice. Govornik je rekel: Petindvajsetletnica slovenskega gasilnega društva je doba dela, truda in požrtvovalnosti ter ljubezni do bližnjega. Gasilno društvo je s svojim geslom: Bogu v čast, bližnjemu na pomoč — bilo skozi 25 let celi okolici dejanski zgled skupnega, složnega delovanja. Požarni brambovci so lahko veseli na to prelepo slavnost, kajti oni so bili vzgled mladeničem, možem in ženam, kaj je treba storiti, ko bije plat zvona, ko se zasliši grozni glas: »Gori!« ali ko kliče nesreča: »Na pomoč!« Da, gasilno društvo je šola praktičnega krščanstva. Tu se uči mož, fant skupnega, složnega delovanja, pri gasilcih se vzbuja in utrjuje čut socialne skupnosti, gasilci so zgled medsebojnega prijateljstva. Pa gasilci ne smejo samo v nesreči čuvati imetja, premoženja svojih dragih, gasilci morajo biti tudi dobri gospodarji ter kot taki skrbno braniti, varovati svoj slovenski dom. — Po govoru se je razvila živahna zabava v »Narodnem domu«. Domači pevci so neumorno popevali krasne pesmi, in tako je hitro minil čas prelepe slavnosti.

Dobrlavas. Ko sem čital v zadnji številki »Mira« uvodni članek: »Ogoljufani živinorejci«, polastila me je, kakor tudi gotovo vseh čitateljev »Mira«, upravičena jeza in srd nad protigospodarskim, protikmetiskim postopanjem nemško - nacionalne stranke, deželno-kulturnega sveta oziroma deželnega odbora, ker porablja od države dano podporo za povzdigo živinoreje v svoje strankarske namene, oziroma da da namesto res potrebnim malim kmetom, velikim »gospodskim« bogatašem. Slovenski kmetje, pomislite, da dela to tista stranka, ki pri vsakih volitvah in v svojih glasilih, v »Bauernzeitung« in »Štajercu«, naglašajo zmiraj in edinole gospodarsko delo, politiko in narodnost pa imenuje hujskarijo in obeta Slovence vse mogoče in nemogoče dobrote in našteva razne velike dobrote, ki smo jih deležni presrečni koroški Slovenci. Kmetje pomislite: država je dovolila 6 milijonov kron podpore za povzdigo živinoreje (vsako leto šest milijonov kron za sedem let) kot odškodnino, da so dovolili kmetjski poslanci uvoz tujega mesa v Avstrijo in na Koroško odpade od te vsote letno 134.694 K. Torej dvakrat je že dobila to vsoto in zdaj te vprašam dragi slovenski kmet: koliko si že do-

bil od tega denarja? V naprej vem, kakšen odgovor dobim, porečeš gotovo: jaz nič ne vem o kakšni podpori. A ubogi mali slovenski kmet, ne čudi se, ker gospoda rabi denar zase, za volitve, te stanejo nacejne mnogo; če se jim hoče ljudska volja upreti, pa si jo kupijo za lepe kronce, samo Šumijeva hujskarija pri lanskim državnoborskih volitvah jih je stala lepo vsoto, menda 35 tisoč kron, koliko pa še drugi mandati! Lučovnikov mandat v celovški okolici na primer so morali popolnoma odkupiti. Kje pa bi gospodje pri deželni mizi jemali denar, ko so zakopani krog in krog v dolgove, ko bi ne bilo takih podpor! Kakor je »Mir« poročal, so dobili v slovenskem delu dežele lepe podpore tisti bogati veliki posestniki in sami nemškutarji, ki so jih najmanj potrebni, pa vrgli so jim kar cele tisočake za popravo njihovih pašnikov, za nas male kmete pa nimajo ne srca ne denarja razun pri volitvah. Tedaj se hlinijo in sladkajo in se delajo najboljše kmetske prijatelje, po volitvah pa jim je reven slovenski kmet deseta briga. Lepo bi se lahko povzdignila živinoreja pri pametni razdelitvi podpor in z uporabo vse vsote v ta namen. Koliko bi se moglo nakupiti plemenskih bikov in mrjasev, ki jih tako primanjkuje, koliko hlevov popraviti, in kmet bi dobil s tem, ko bi videl da se še kdo pobriga zanj, veliko več veselja do gospodarstva in živinoreje. Po sedanjih razmerah se pač ni čuditi, da je bila Koroška pri zadnjem štetju živine tako osramočena pred celo Avstrijo. Ali gospodje najdejo vse druge vzroke, glavnega, samih sebe pa nočejo videti. Naj bi gospodje vzeli za zgled Kranjsko, ki najhitreje napreduje pri živinoreji, ker se dela intenzivno in se gleda tudi na male kmete in zlasti na potrebne ter se delijo podpore nepristransko. Dokler se bo delalo pri nas po dosedanjem načinu, nikamor ne pride mo. Ti pa, dragi slovenski kmet, spreglej že vendar enkrat ter spoznaj tiste, ki imajo za te samo lepe besede, pa še te samo tedaj, kadar te rabijo!

Št. Štefan ob Zili. Tu se je z gdč. Sternig Magdaleno poročil g. Sternik Anton, uradnik pri premogovniku v Zrečah na Štajerskem. Obilo sreče!

Libeliče. (U m r l a) je tukaj dne 26. m. m. po daljši bolezní gostilničarka in posestnica ga Antonija Žlebnik, roj. Štavdekar, stara 53 let. Pred petimi meseci je umrl njen mož. Č. g. župnik Vogrinec je imel ob grobu ginljivo pridigo. N. p. v m.!

Iz Rožeka. Vodanov kres so netili na 24. m. m. pod poveljem šmartniškega odbornika, zeta oskrbnika knezovega zverinjaka v Rožeku. Pri tem so zvesti Vodanovi privrženci vpili Vodanove molitve: »Heil Nemci, Slovenci naj pokrepajo.« Njih bog Vodan jih je hitro uslišal. Še tisti večer, ko so se vračali v gostilno, je dotičnega odbornika gostilničar na tistem opomnil, da bi plačal »ne mali« dolg. Toda visokega gospoda na nizkih nogah zagrabi Vodanov srd, da plame za gostilničarjem. V slepi jezi pa zgreši gostilničarja in ulomi vrata v otroško spalnico, kjer z vrati rani gostilničarko na roki in nogi. Sreča pri tem je bila, da je gostilničarka vrata ujela, drugače bi bile padle naravnost na posteljo, kjer sta spala dva otroka. Zraven bodi še omenjeno, da je ta odbornik lansko leto svojo deklo tako močno usekal v koleno, da je vsa pohabljen. In tak človek prosi že leto dni za gostilno!

Podkarnos. (S a m o u m o r) je 1. julija učinil Jaka Knaflič, doma iz Št. Petra pri Velikovcu, ki je za hlapca služil v Dolnji vasi. Že v igred je dvakrat skusil končati svoje življenje, pa obakrat so ljudje to zapazili in namero zabranili. Sedaj je po ponoči šel k bližnji železnici, legel na tračnico, da mu je vlak prerezal vrat in zdrobil glavo. Bil je človek »na težki kraj«; zadnji čas se je pa obnašal, kakor bi ne bil prav pri pameti. Zato prebivalstvo sodi, da je nesrečnež svoje dejanje storil v stanu dušne zmedenosti. Bog se ga usmili!

Kazaze pri Dobrlivasi. (S h o d) našega katol. slov. izobraževalnega društva minolo nedeljo je povoljno uspel. Člani so bili večinoma vsi navzoči. Prvi govornik je govoril najprej o tem, kaj naj bo »Zarja« za naš kraj, da bo po pravici moglo nositi to ime. Navedel je različne snovi, o katerih se bo nudi članom potem društva natančneji

pouk. Drugo polovico govora je posvetil večjim svetovnim dogodkom v zadnjem času. Nepričakovano in z veseljem sprejet je došel na shod tudi živinorejski inštruktor g. J. Mavhler iz Velikovca, ki je bodril navzoče v vznesenih besedah k večji stanovski organizaciji. Hvala mu! Ko je nato pristopilo društvu še nekaj novih članov, se je shod zaključil.

Borovlje. (Naši Nemci in edina nemška trgovina.) Meseca aprila so prihajali v raznih nemškonacionalnih listih kar zaporedoma članki o borovskem »Wirtschaftsverein« ali kakor ji pravijo: nemčurji — Nemcev je itak jako malo — o edini nemški trgovini. Nad 2800 Nemcev so našli pri zadnjem ljudskem štetju v Borovljah, a omenjeni članki kar zdihujejo, da toliko Nemcev še ene trgovine ne more vzdržati, kljub temu, da jo tako podpirajo zunanji faktorji. Po omenjenih člankih, o katerih smo vedeli, da so bili samo odprte prošnje na Súdmarko za podporo, po izjavi bivšega člana nadzorstvenega sveta, češ: čim prej da likvidirajo, tem boljše, in po že pričeti razprodaji z jako znižanimi cenami smo sklepali, da se mora »Wirtschaftsverein« strašno slabo goditi in da v Borovljah »številni Nemci« res ne morejo vzdržati niti »ene edine nemške trgovine«. Po vsem tem smo razumeli, kako so se mogli nemčurji sami tako daleč spozabiti, da so po svojem dopisovalcu v štimcah sami povedali, da je dobri izid zadnjega ljudskega štetja samo prevara (»Täuschung«) in da se samo bojijo, da bi to ne postalo znano po daljnih nemških okrajih, ker potem bi »naklonjenost« Súdmarke in Schulvereina in sploh nemških krogov in krajev minula« in potem bi v Borovljah tudi nemčurstva bilo konec. Naenkrat bi ne bilo več Nemcev kot pa kar je uradnikov in kar jih je naselil Súdmarkin lokalni naseljevalni odbor, ker nemška podjetja bi zaspala, v prvi vrsti županovo, ki bi dal vsem svojim prijateljem in podrepnikom dober vzgled. Na vsa zdihovanja omenjenih člankov smo molčali, da bi nihče ne mogel reči, da se veselimo njihove smole pri »edini nemški trgovini«. Čakali smo, kaj bo s to trgovino: z nemškim konzumom. Sklenili so očetje, da skusijo trgovino rešiti poloma. Znižali so vsem, ki so pri trgovini zaposleni, dohodke in ustavili razprodajo, najbolj gotovo zato, ker se jih je spet usmilila Súdmarka. Da je vse dosedaj omenjeno resnica, najbolj dokazuje sedaj izdana bilanca, v kateri bridko tožijo, da nad vse veliko število onih, ki se imenujejo Nemce in naprednjake, pa »Wirtschaftsverein« takorekoč bojkotirajo, zato pa podpirajo črnordeči konzum in slovenske trgovce. Nadalje toži bilanca, da je žalostno dejstvo, da je veliko članov samo navidezni, ki vse svoje potrebščine dobivajo od drugod. Seve, ko je toliko članov prisiljenih biti pri »Wirtschaftsverein« vsled obče znane komande, in zato niso samo navidezni člani, ampak tudi prisiljeni. Vsled teh dogodkov promet ni izpolnil stavljenih nad in je blagovni promet znesel samo 95 tisoč 430 K 31 h. Za danes omenim le še naslednje: Dolg z obrestmi vred je koncem leta znašal 36.537 K 94 h. Le vsled razprodaje blaga so znižali dolg za 8505 K 50 h. A v blagajniškem računu se najde med dohodki naenkrat posojilo 9000 K, ko je vendar znano, da posojil naravnost ne dajo, ampak imajo samo tirjatve na blagu, in te so posebej navedene. Potemtakem so posojilo sami dobili, in namesto da bi bili to postavili med dolgove, so postavili med dohodke. Bilanca je postala aktivna in od teh najetih 9000 K so mogli dolga plačati 8505 K 50 h. In tako trgovina izhaja in bo obstala kljub temu, da so iz načelnosti izstopili trije, iz nadzorstva pet članov in so si prepovedali nadaljno izvolitev. »V očigled tem dejstvom ni treba še le praviti, da bi bilo vzroka za vznemirjanje, ampak na vse gre prošnja: Fest zusammen halten«. Tak je sklep letnega poročila.

Podkloster. (S e m e n j), kateri bi se imel obhajati na sv. Florijana dan, se je vršil pretekli ponedeljek, ker je prej razsajala živinska kuga. Prignali so 50 govedi in nekaj ovac; kupčija je bila jako slaba, ker je manjkalo zunanjih kupcev.

Šmarjeta v Rožu. Ker Štajerčev dopisnik noče vedeti, komu leži požarna bramba v želodcu, mu rade volje postrežemo, če-

tudi imamo pri tem oživiti že polpretekle spomine. 21. aprila je bil bal požarne brambe. Po znanem prizadevanju g. Gab. sta prišla »dva navskriž«, zato je javno »lažnik in šmuc« bil Gabron. Po hajlanju Franca in Gabrona je načelnik hotel odstopiti, ker pa drugi tega niso pripustili, je pri prihodnji seji moral g. Gabron s svojimi rovtarskimi manirami iti v penzijo. Nič ni pomagalo prigovarjanje očka Franca: Saj je vaš učenik — je res, da včasih malo preveč govori — sfrčal je iz odbora požarne brambe, kakor je »debel in polnokrven«. Mogoče bode zdaj imenovani dopisnik vedel, komu leži fajerber v želodcu. — Eden, ki je bil zraven.

Šmarjeta v Rožu. Selanom moramo tem potom sporočiti, da ima inspektor Juvan zanje že pripravljeno šibo božjo v podobu našega nadučitelja Gabrona. 1000 K mu je namreč obljubil, ako gre v Sele in napravi red. Ta pa bi bil za to kot pest na oko. Pa vendar se utegne temu vabilu odzvati, ker denar miče. Zdaj se sicer tudi poteguje za nedeljsko šolo, za ekskurendosolo se dobi — a tisoč kron še ni. Povrh tega bi pa pisal še o samem sebi, da je prišel iz »gorate Šmarjete« v ravne Sele. Gospod Juvan, boljše bode, da bi g. Gabrona poklicali kam drugam, v Selah pa napravili mir s tem, da jim ustrezete. Ljudstvo ni vaš služalnik, ampak vi morate biti služabnik ljudstva!

Št. Lenart pri Sedmih studencih. Gosp. urednik, to je bilo veselja na sv. Petra in Pavla dan! Imeli smo »hal« požarne brambe. Vsak privošči ljudem poštenega veselja, a po naših mislih praznik, kateremu sledi nedelja, ni pravi dan za tako razveseljevanje. Isti dan je utonil v radniškem potoku Mohorov hlapec Sebastijan Miškot. Mož se ga je bil preveč nalezal in je padel v potok. Žalostna žrtev »šnopsa«! — V nedeljo, 30. junija, se je utopil pri kopanju 12-letni šolar Janez Čeliznik. Dva žalostna slučaja tekoma dveh dni.

Dobrlivas. Preselil se je iz naše župnije vrli mladenič Ivan Kuhlring ter se poročil z narodno mladenko Katico Ravnik iz Štriholi v želinjski župniji. Želimo obilo sreče! Kuhlring je bil ves čas od ustanovitve društva naprej njegov požrtvovalen in vztrajno delaven odbornik (tri leta predsednik), nastopal je na shodih kot govornik in je bil zelo spreten igralec. Naše društvo ga bo zelo težko pogrešalo. Zato se mu tem potom podpisani odbor v imenu društva oziroma društvenikov za njegovo neumorno delovanje v procvit in napredek društva najprisrčneje zahvaljuje. — Odbor katol. slov. izobraževalnega društva v Dobrlivasi.

Iz Zgornjega Roža. V mladi rožeški občini bodo morali začeti presneto varčno gospodariti z občinskim premoženjem. Pravi jo, da bodo morali prodati občinsko hišo, ker stari občini ne morejo izplačati deleža, ki ji gre. Potemtakem se znajo občinske doklade zelo hitro zvišati, tudi na primer tako kot v Vrbi na 100% in davkoplačevalci bodo vsaj enkrat spoznali, kam pelje takomenovani »fortšrit«. — Smešno je in obenem sramotno, ko slišiš, če se dva nemčurja, ali še bolj, če se dve nemčurki pogovarjate in tako strašno lomite tisti »kuheltajč«, da se res Bog usmili; zakaj bi se neki sramovali mileda maternega jezika? Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!!

Rožek. Na romanje v Lurd pojdeti od nas neka gospa in neka gospodična z Dunajčani dne 11. t. m. Bili sta v Lurdu že leta 1908. s prvimi slovenskimi lurškimi romarji. Želimo jima srečno pot!

Poletje je nevarnost

za naš naraščaj, ker pospešuje vročina skvarjenje živil ter tudi neposredno slabo vpliva na prebavo dojenčkov. Bljuvanje in driska so potem na dnevnem redu. Treba je to zabraniti pravočasno in zato dajati v mleko »K u f e k e« ali pa hraniti otroke s »K u f e k e« na vodi. To lahko prebavno in redilno živilo, ki je otrok vedno lahko prenaša, uredi prebavo in more zabraniti težka obolenja. 208

Velikovec. V soboto, dne 22. junija, se je peljalo skozi naše mesto nad 80 avtomobilov. Vse mesto je bilo v zastavah, bilo je videti pa tudi več frankfurtaric. G. Čebul (Tschebull), trgovec na glavnem trgu, je izobesil kar 3, reci tri, Kandut eno, Lassnik gostilničar, eno, Pleschiutchnig eno, Andra, črevljarski mojster, Giendl, občina seveda tudi, Nagele, Lagerhaus, Nedwed, Lesnjak, Napečnik, Polak, Perkovník, Mitter-

Nad deset milijonov gospodini

se zahvaljuje za svoje mehke lepe roke in snežnobelo perilo
le rabi Schichtovega mila.

berger, Santner (Lampelwirt), Pintritsch, Merlitsch, Schlögl, Scheicher, Magnet, Allemann, sedlar, Kummer, Knotner, Kosar Falkner in Gottwald.

Št. Lipš pri Žineku. (Nemški ne znajo.) V Starivasi na križpotju stoji že dolgo časa kašipot (steber) s popolnoma nemškim napisom. Na eni strani kaže: »Weg über Pluscha, Lobnik nach Eisenkappel«; na drugi: »Weg über Sagerberg, Luschaaipen nach Schwarzenbach«. Res smešno je brati trdonemški napis v trdoslovenskem kraju s kašipotom v ravno tako trde slovenske kraje. Tako posebnost najdemo pa menda tudi samo na Koroškem. Zelo dvomimo, če je že potoval, odkar stoji napis, tukaj mimo kak trd Nemec, kateremu bi ta napis prav prišel. Sedaj najlepše. Pri nas je edina oseba, ki se more šteti za Nemca, žineški oskrbnik s svojim uradnikom; ali glejte, ravno ta človek tega napisa ne razume in je pot, ki pelje »über Pluscha nach Eisenkappel«, zaprl in napravil preko pota en meter globoke jarke, da je nevarnost za vsakega potnika, posebno ponoči, da se prekucne v tisti jarek. Pa kaj je temu mlademu »ferbolterju« za človeka! Naj se le ujame v to past, saj mož dobro ve, da tod hodijo le Slovenci, gorjanski kmetje, katerih pa »Herrschaft« ne potrebuje, kakor je oskrbnik izjavil pred kratkim v javni občinski seji. Radovedni smo, kaj poreče na to oblast, ali ima ta človek tudi že pravico, da nam bode po javnih potih nastavljal past. Tega človeka si bomo dobro zapomnili in mu bodemo, kadar se »svet zasuč« (ob volitvah, kadar Herrschaft nobenega kočarja ne zamuje), postavili v obrambo takšne jarke in mu povedali, da tudi pri volitvah brez graščinskih gospodov opravimo.

Tolsti vrh pri Guštanju. (Razno.) Naša mlada »Živinorejska zadruga« se je začela prav lepo razvijati. Dasi obstoji šele pol leta, je vendar že pristopilo blizu 50 članov najboljših kmetov s Tolstega vrha, Dobrja, Selovca, Podklanca, Dobrne, Verdinj, Kotelj, Šelenberga, Dravberga itd. Nepotrebno je, da se nekateri take dobre naprave izogibajo in le bolj od strani gledajo. — Ker je »Živinorejska zadruga« za vsakega kmeta koristna, bi bilo želeti, da vsi do zadnjega pristopijo in bo v združenih močeh lahko doseči, da se kmečki položaj Slovenem zboljša in posebno živinoreja, ki je glavni vir dohodkov, povzdigne. »Živinorejska zadruga« je kupila od gosp. Gollo nad 100 oralov veliko posestvo, katerega se je uredilo za pašnik ter se letos pase nad 40 glav živine od zadružnikov. — V kratkem se vrši pri Osetu v Tolstem vrhu gospodarski shod ter je želeti, da se udeleži takih podučnih zborovanj dosti mladih in starih kmečkih ljudi. — Pri nas je naš priljubljeni list »Mir« vse premalo razširjen. Večkrat se človek čudi, da zavedni in tudi premožnejši slovenski kmetje in delavci nimajo naročenega in ne čitajo edinega našega lista. Teh par kronic na leto si pa že vsak lahko odtrga in imel bo s pridnim čitanjem gotovo več koristi kakor pa za štiri krone. — Pred kratkim je umrl v Dobrjah vrli slovenski kmet Potočnik v najlepši dobi življenja. Zapuščal vdovo s štirimi otroki. Naj v miru počiva! — Tolstovrški.

Politične vesti.

Poljedelski minister dr. Braf ř.

V ponedeljek je umrl na svojem posestvu Rastopi pri Pragi poljedelski minister dr. Braf, star 61 let. Bolehal je že dalje in so si poslanci že šepetali, da ne bo dolgo, da ga je pa zelo škoda. Braf je bil Čeh in sicer eden izmed glavnih voditeljev Staročehov. Študiral je narodno gospodarstvo in je bil tudi vseučiliški profesor v Pragi. Kot uče-

njak je bil na glasu, kot minister pa ni mogel toliko storiti, kakor bi bil rad, ker ga je ovirala dolgotrajna bolezen.

Srbski ministrski predsednik Milovanović je umrl v Belgradu. Vodil je miroljubno politiko in je užival vsled tega v drugih državah spoštovanje in ugled.

Cerkvene vesti.

Prezentiran je na župnijo Gornji Milstatt č. g. Andrej Raidl, župnik v Požarnici.

Novo nastavljeni v dužnem pastirstvu so kot kaplani sledeči gg. bogoslovci (posvečeni leta 1911.): Franc Krašna pri Devici Mariji na Jezeru (Prevalje); Miha Kusterle v Guštanju; Iv. Kienberger v Motnici; Iv. Lamprecht v Gornji Beli; Telesfor Maier v Lieseregg, Alojzij Vauti v Št. Jakobu v Rožu; Blaž Wölfl v Tinjah.

Prestavljeni so gg.: Konrad Mente s Št. Jakoba na Mostič; Jožef Czermak z Gornje Bele kot administrator v Weissenstein; Iv. Neubauer s Kraiga v Meiselding.

Umrl je 1. t. m. m. g. Janez Joas, prošt in župnik v Kraigu, star 70 let. N. v m. p.

Imenovan je provizorjem v Kraigu č. g. Davorin Presslauer, kaplan v Meiseldingu.

V Ameriko preselilo se je zopet sedem sester Elizabetink: Evfrazija Weiss, Salzija Scheriau, Klementina Possenig, Agata Loibnegger, Helena Karničar, Jerica Bergles, Ksaverija Močivnik (razprto tiskane so Slovenke). Pred letom so šle prve tri; bile so zelo prijazno sprejete. Stregle so najprej posameznim bolnikom v zasebnih hišah, sedaj pa se jim je že izročila nova mestna bolnišnica. Amerikanci pač drugače sodijo o katoliških nunah, kakor recimo Francozi in koroški »fortšritlerji«.

Nove maše bodo letos darovali sledeči čč. gg. bogoslovci iz IV. letnika: Andrej Dollinger 21. julija v Würmlach (Zgornja Ziljska dolina); pridiguje č. g. Janez Unterluggauer, dekan v Št. Lenartu v Labudski dolini. Franc Posautz 21. julija v Volšperku; pridiguje č. g. Jožef Meier, župnik v Reichenfelsu. Jurij Rieder 21. julija v Zammelbergu; pridiguje č. g. Ludovik Pirker, dekan v Straßburgu. Josip Sindler 21. julija v Pischelsdorfu (Štajersko); pridiguje č. g. Alojzij Prangl, beneficiat v Straßu. — Iz III. letnika: Lovro Božič 21. julija v Kazazah; pridiguje č. g. Jurij Trunk, župnik na Peravi. Viljem Leon Brožek 15. julija v semeniški kapeli v Celovcu. Izidor Kadras 21. julija v Gradežu; pridiguje č. g. Filip Streiner, župnik in kn. šk. oskrbnik v Hohenfeldu. Janez Lamprecht ml. 28. julija v Mauthen; pridiguje č. g. dr. Ludovik Reinprecht, profesor bogoslovja v Celovcu. Zmagoslav Ruprecht 21. julija v Gospi Sveti; pridiguje č. g. France Lasser, kn. šk. dvorni kaplan. Serafin Steindler 16. julija v Welsu (Gornj. Avstr.); pridiguje predmestni župnik č. g. dr. Andlänger. Ludovik Viternik 21. julija v Prevaljah; pridiguje č. g. Avgust Križaj, župnik v Guštanju.

Višje redove bodo delili mil. g. knezof v stolni cerkvi, in sicer 10. julija subdijakon, 12. julija dijakonat in 14. julija mašniško posvečenje, vsakikrat ob 7. uri zjutraj.

Društveno gibanje.

Podporno društvo slovenskih organizmov na Koroškem priredi od 15. do 19. julija v Celovcu svoj prvi slovenski cerkveno-

glasbeni tečaj. Glej »Mir« št. 24. od 15. rožnika t. l.) Koroški organisti, ne zamudite prelepe prilike, izobraziti in izpopolniti se v svoji stroki, in udeležite se v velikem številu poučnega tečaja. Stanovanje bo brezplačno, le za hrano se plača 1 K na dan. Prečastito duhovščino pa prisrčno prosimo, da omogoči organistom udeležbo, da se povzdigne cerkvena glasba tudi pri nas.

Železna Kapla. Podružnica »Slovenske Straže« za Kaplo in okolico ima svoj letni občni zbor, s katerim je zvezana Slomškova slavnost v nedeljo, dne 7. julija v Št. Lenartu. Ob 9. uri je sv. maša za ude izobraževalnega društva, po službi božji se vrši na prostem občni zbor z govorom.

Melviče. Podružnica »Slovenske Straže« ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 7. julija, ob 10. uri dopoldne pri po domače Čondru v Dolah.

Pliberk. Katol. slov. izobraževalno društvo ima v nedeljo, dne 14. junija popoldne svoj izredni občni zbor. Na sporedu je izpremembra pravil ter razgovor o društvenih zadevah. Vstop samo za ude, ki naj se občnega zbora v obilnem številu udeležijo. Odbor.

Dobrlavas. Na nedeljo, dne 14. julija, priredi tukajšnja podružnica »Slovenske Straže« svoj II. redni občni zbor, združen s Slomškovo slavnostjo. Na sporedu bo: poročilo odbora, govor, deklamacija in tombola ter šaljiva dražba in petje. Nazadnje bo še izredni občni zbor izobraževalnega društva. Vrš se popoldne po blagoslovu pri Mežnarju v Kokju. Uljudno vabita odbora vse člane »Slovenske Straže« in izobraževalnega društva, sploh vse Slovence in Slovenke od blizu in daleč, tudi zastopnike okoliških društev na lepo slavnost.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje kože samo Steekenpferd-lilijnomlečnato milo od tvrdke Bergmann & Co. v Dečinu na L. Kos po 80 h se dobiva povsod.

Gospodarske stvari.

Novi podružnici Jadranske banke. Zopet moremo poročati o razveseljivem pojavu našega denarstva.

Hrvatska Boheljska Štedionica, izvrstno vspevajoč zavod v Kotoru, se fuzijonira z Jadransko banko ter bo od 1. julija naprej poslovala kot filijalka iste.

Istočasno otvori Jadranska banka filijalko v Metkoviću, kateri kraj je vsled svojih treh železnic ter zelo živahnih paroplovnih zvez zelo važna trgovska točka na obali Jadranskega morja.

Tako je razširila Jadranska banka mrežo svojih filijalk (Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar) na večji del jugoslovanskega ozemlja.

Loterijske številke.

Brno, 26. junija:	78	86	16	8	18
Linc, 28. junija:	36	9	47	61	53
Trst, 28. junija:	63	54	8	19	20

Oznanilo.

Občni zbor Hranilnega in posojilnega društva v Celovcu, Spar- und Vorschuß-Verein in Klagenfurt je sklenil, da se obrestna mera za posojila zviša

od 1. julija 1912

na 5 ¹/₄ % za vknjižena posojila, in
na 6 ¹/₂ % za nevknjižena posojila.

V Celovcu, dne 22. junija 1912.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 %

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

4 1/2 %

Nobene utrujenosti

ne občuti marljiv
telovadec in dober
pešec tudi pri dalj-
šem gibanju, če si
oskrbi čevlje
- s pristinimi -

Palma

kaučuk podpetniki :

Dobiva se v vseh tozadevnih trgovinah.

SUKNO

in modno blago za gospode
in gospe priporočila izvozna
hiša
PROKOP SKORKOVSKÝ IN SÍH
v Humpolcu na Češkem.
Vzorci na zahtevo franco.
Zelo zmerne cene. Na željo
dam tukaj izgotoviti go-
spodske oblike.

CEFIRE

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, postaja Straža-Toplice na dolnj. železnici.

Toplice z indiferentnimi snovmi z 38° C, zdrav-
ljenje s pitjem in kopelmi. Posebno učinkujejo pri
protinu in skrnini, ischias, nevralgiji, kožnih in žen-
skih boleznih. Veliki kopalni bazeni, ločene kopeli
in močvirnate kopeli. Zložno urejene sobe za tujce,
igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Dobro
pogozdena okolica. Dobra in poceni restavracija. —
Sezona od 1. majnika do 1. oktobra. Prospekti in
pojasnila brezplačno pri upravi kopališča.

Od 1878!

Povsod izkušeni sloveči in priljubljeni
domači zdravniki. Pri večjih naročilih
znatno znižane cene.

Lekar-
narja **A. Thierry-ja BALZAM.**

Edino pristen z zeleno redovnico kot varstveno znamko.

Postavno zavarovano.
Vsaka ponaredba, posnemanje in raz-
prodaja drugih balzamov z znamko,
ki lahko moti, se bo sodnijskim po-
tom zasledovalo in kaznovalo. — Ne-
dosegljivo zdravilno sredstvo proti
vsem boleznim dihal, pri kašlju,
zasliženju, hripavosti, olajša katar,
prsne in pljučne bolezni, posebno
dobro sredstvo pri influenci, želo-
dnim boleznim, vnetju jeter in sle-
zene, netočnosti, slabi prebavi, za-
peki, proti zobobolu in ustnim bo-
leznim, trganju v udih, opeklinami,
prišču itd. 12 malih ali 6 dvojnih ste-
klenic ali 1 velika specialna stekle-
nica stane K 5.60.

Lekarnarja A. Thierry-ja
edino pristno
centifolijsko mazilo

zanesljivo in sigurno učinkujejo proti vsem
še tako starim ranam, tvorom, ranitvam,
vnetjem, ulcesom, odstrani vse tujce reči iz
telesa in prihrani marsikatero bolešno ope-
racijo. Zdravilno sredstvo proti še tako
starim ranam itd. 2 lončka staneta K 3.80.

Razpošilja: Lekarna »Pri an-
gelu varihu« Adolff THIERRY
v Pregradi pri Rogatcu.

Dobiva se po vseh večjih lekarnah. Na debelo v medicinskih drogerijah.

Srečke v korist „Slovenski Straži“

prineso obmejnim Slovincem pomoč,
naročnikom v srečnem slučaju boga-
stvo. Nihče naj ne zamudi žrebanja
turških srečk dne 1. avgusta t. l., pri
katerem bo vzdignjen glavni dobiček
čistih 400.000 zlatih frankov. Vsak na-
ročnik dobi eno srečko v korist revnim
otrokom z glavnim dobitkom v vred-
nosti 5000 kron zastoj. Pojasnila daje
za „Slovensko Stražo“ gosp. Valentin
Urbančič, Ljubljana.

Posestvo

v bližini Vrbskega jezera, je zaradi starosti
posestnika ugodno naprodaj. Hiša in zidano
gospodarsko poslopje se nahaja v zelo do-
brem stanu. Posetje je 7 oralov, lep sadni
vrt, jako dobro zemljišče, travnikov 7 ora-
lov, gozda 23 oralov. Oglasila na Uprav-
ništvo „Mira“ pod šte. 27.

Hranilnica in posojilnica za Vovbre, Sv. Štefan in Klošter

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
vabi na

redni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo dne 7. julija 1912 ob 10. uri
dopoldne v župnišču v Vovbrah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1911.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

IZJAVA.

Lastnoročno podpisana Margareta in Simon Vrhnjak,
oba posestnika na Dvoru, prosiva gospoda Alojza Vogl-a,
krojača v Dvoru, odpuščanja, ker sva ga obdolžila, da je za-
žgal svojo hišo.

Najina obdolžitev je bila nepremišljena in neupravičena.
Zaveževa se, plačati g. dr. Ferd. Müllerju, odvetniku v
Celovcu, nerazdelno vse stroške.

Dovoljujeva, da se ta izjava objavi v „Miru“ na najine
stroške.

Pliberk, dne 27. junija 1912.

Simon Vrhnjak m. p.

+ Margareta Vrhnjak

podp. in priča Dr. Gosak m. p.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikouška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi
zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne
jedi, dobro pijačo poceni.

**Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi
za konje.**

Za zabavo **keglišče,** pozimi
služi **zakurjeno.**

Poleti **senčnatem vrtu.**

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno sloven-
sko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge
obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge
do dne vzišča.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Tratu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.
Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček
300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za
komad. **Tiske srečke s 4 % obrestmi.** Dve žrebanji
na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vpla-
čevanje po K 10.— za komad.
Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti polovini po dnevnem kurzu.